

att muntligen säga något härom. Bättre är dock utan tvifvel, om statsverkets förmedling kan undvikas. Stort buller förtjenar *den saken icke*.

J. V. S.

30 YTTTRANDEN VID LANTDAGEN 11. V 1872

Protokoll fördrt hos högl. ridderskapet och adeln

Herr *Snellman*: Jag finner väl af utskottets under littera G anförda skäl för den ändring utskottet föreslagit, att sjöfartsnäringsen egentligen afser, att skeppare må så snart som möjligt fästa sin utsago om en inträffad olyckas beskaffenhet och orsaker o. s. v. inför domstol, på det att han icke vidare må kunna vidtaga några ändringar i skeppsjournalen eller i senare förklaringar angående förhållandet, och att det derföre icke skulle vara nödigt om något dröjsmål derigenom föranleddes, d. v. s. må vara nödigt, men icke absolut nödvändigt, att öfriga skeppshandlingar skulle företes eller besättningen dervid höras. Jag vågar icke med någon större säkerhet påstå, men jag har likväl erfarenhet af förhållandet nog för att veta, att protest utgör den handling af skeppare, dervid ingen behöfver vara närvarande, och der han har tillfälle att afgifva sin första berättelse om olyckans beskaffenhet. När en sjöförklaring skall afgifvas, behöfver den icke gifvas i första hamn skepparen kommer till, utan han nedlägger endast protest, om han icke längre stannar i hamnen. Der låter det sig sägas att han icke behöfver något slags intyg öfver sin förklarings sanningsenlighet, men vid afgifvande af sjöförklaringar i den hamn der fartyget längre dröjer, ofta nog vid hemkomsten, då finnes både tid och lägenhet att också förete bevisning jemte det att skepparen afgifver sin förklaring. Åtminstone har skepparen alltid tillfälle att föra med sig två eller flere af besättningen för att vid tillfället höras. Detta är i min tanke ganska viktigt, emedan ett fartyg, som längre tid är ute på resan ifrån hemorten, derunder kan mötas af nya olyckor. Skepparens dokumenter kunna förgås, manskapet smulas bort, såsom jag vet beklagligtvis genom rymning och annat som ofta sker, och möjligheten att utreda, huruvida sjöförklaringen är sann, kan blifva ganska liten. Jag har haft tillfälle att vid sjöförklarings afgifvande inför domstol erfaru huru svår en sådan bevisning är, sedan fartyget kommit hem efter en längre resa. Jag skulle derföre ödmjukast anse, att om företeende af dagbok och öfriga handlingar göres till ett nödvändigt vilkor, likväl rätt vore, att besättningens hörande skulle utgöra ett lika nödvändigt vilkor vid sjöförklarings afgifvande, åtminstone icke underlåtes utan fullkomligt giltiga skäl.

Herr *Snellman*: Jag ber att få förena mig med de talare, som yttrat sig mot utskottets förslag. Det är mycket pjåk, som inritat sig i den allmänna opinionen i detta likasom i flere andra afseenden. Man har föredragit att i skolan jaga bort en yngling på en eller flere terminer, sålunda hindrande honom att fortsätta sina studier och vanärande honom i allmänhetens ögon framför det att gifva honom en måttlig aga, då han förtjenar det. Det är ett af de många exemplen. Mot dem, som vilja införa samma pjåk i fråga om disciplinen bland besättningen på ett fartyg, ber jag att få upprepa hvad jag af ganska pålitlige män och en isynnerhet, hvars ord jag mycket litat på, varit i tillfälle att höra. Deras utsago är ungefär den: ingen blottställer sitt lif genom att gå upp

till väders uti storm i en mörk natt, kanske i snö och istjocka, blottställer det hvarje ögonblick för att hindra ett segel från att sönderslitas, till och med för att rädda en borgares tjära eller bräder om han vet, att icke någon omedelbar fara för besättningen sker. Sådant gör endast en som vet, att han måste göra det, såsom en soldat. En stor pluralitet af soldaterna går emot kanonerna derföre att den vet, att den måste göra så. Detta medvetande, detta tvång inskärpes icke i farans ögonblick, utan det inskärpes genom en långvarig disciplin. Finnes ingen möjlighet att qväfva en omedelbar olydnad mot befälets befallning, så att icke befälet kan ögonblickligen tvinga dem, som vägra att lyda, till ordning, kan också ingen disciplin finnas; när den icke blifvit inplantad under den goda tiden, existerar den icke under den dåliga. Äfven stadgandet i den nådiga propositionens 62 § är icke i öfverensstämmelse med hvad önskligt är, men mångfaldigt att föredragas framför utskottets förslag, och då man känner reservanten, som ogillar detta förslag, och känner hvilket framstående exempel han utgör bland humane befälhafvare, kan man också mycket förlita sig på hans utsago, att det han påyrkat icke är för mycket begärtdt.

Herr *Snellman*: Jag ber ödmjukast att till hvad jag haft äran anföra få tillägga, att det egentligen vore i § 64, som en bestämning angående kroppssaga enligt min öfvertygelse skulle hafva sin rätta plats, der det heter: »är sjöman uppstudsigt» m. m. Det är, enligt min tanke, detta, som fordrar att genast tillbakavisas, dessa ögonblickliga ohörsamheter och uppstudsigheter, då en underlydande absolut vägrar att lyda, och det är blott i sådana fall, der också för barn kroppssaga kan blifva nödvändig, som den med än mera skäl kan blifva nödvändig för sjömän ombord. Jag är också öfvertygad derom, att, liksom en yngling hellre än att jagas från skolan på ett år skulle hafva tagit emot en faderlig aga, att, säger jag, en sjöman likaledes, om han kommer hem och dömes till 6 månaders fängelse, skall önska till vår Herre, att han fått saken afgjord inom två eller tre minuter ombord och sluppit att sitta sex månader i fängelse.

Herr *Snellman* på följande sätt: I 69 § har i utskottets förslag insmugits ett ord, som beröfvar sjömannen en af hans rättigheter, sådan den i den nådiga propositionen blifvit honom tillagd. Öfverhufvud måste jag för min del anse, att både här och i några andra paragrafer man ingalunda visar samma ömhet om sjömannen, som man tror sig visa i 62 §. Det är nemligen här, der det är fråga om redarens rättighet gentemot sjömannen, liksom i §§ 75 och 78, der det blifver fråga om redarens penningepung, om redarens penningar uppvägde mot sjömannens lydnad, der har man varit särdeles ömhjertad emot sjömannen. Här är nemligen tillagdt i utskottets betänkande till nådiga propositionens lydelse: »må icke utsträckas», »må i allmänhet icke utsträckas». Jag undrar hvad betydelse detta stadgande kan erhålla; hvem är det som skall afgöra, när det skall utsträckas eller icke? hvad menar man med att skyldighet i allmänhet icke skall utsträckas? hvem skall afgöra om undantagen? För min del får jag vördsammast yrka, att höglöfliga ridderskapet och adeln måtte besluta att låta ordet »i allmänhet» utgå från betänkandet.

Herr *Snellman*, som yttrade: Det är just i 75 §, som stadgandet förekommer om sjömans vård under hans sjukdom. Der tycker man, att humanitetens pligt är uppfylld, endast rederiet åtager sig att vårda honom under en månad, äfven om han ådragit sig ohelsa i rederiets tjänst. För min ödmjuka del anser jag det vara rederiets absoluta skyldighet att vårda honom så länge han är sjuk eller, om hans

sjukdom dröjer alltför länge, draga vård om att han återförskaffas till sin hemort, och att skeppare bör ställa i fremmande hamn säkerhet för verkställandet af hans vård icke blott för en månad eller två, utan så stor säkerhet, som pröfvas skälig för att bringa honom till helsa eller återförskaffa honom till hemorten. Det är ett stort elände, som våra sjömän äro underkastade i följd af den ringa omvårdnad, rederierna om dem hittills tagit och i följd deraf, att lagstiftningen icke ålagt dem detta strängt. Man känner det väl i kejsrerliga senaten, der till finans-expeditionen komma oupphörliga anspråk på ersättning för hemsändandet af sjömän, för deras vårdande å lasaretter, för tilldelandet af några klädestrasor i deras nakenhet; antalet af sådana framställningar är mycket stort, och likväl är det ett ringa antal sjömän, som konsulerne våga åtaga sig, emedan de äro osäkre, huruvida deras fordringar skola godkännas eller ej. Från många håll hafva, der konsulatbefattningar finnas, såsom t. ex. ifrån Stockholm och Christiania, de mest hjertslitande beskrifningar öfver våra sjömans elände inkommit och klagomål till härvarande generalkonsul, att konsulatet icke är af lagen bemyndigadt att understödja dem för att rädda dem ifrån den största nöd. För min del får jag således vördsammast tillstyrka, att höglöfliga ridderskapet och adeln måtte ogilla denna paragraf i dess nuvarande redaktion och i den nådiga propositionen, emedan denna också af utskottet blifvit oförändradt antagen. Jag är icke i tillfälle att föreslå någon bestämd lydelse; min ödmjuka åsigt har jag haft äran yttra om hvad jag anser böra åligga rederierna.

31 YTTRANDE VID LANTDAGEN 11.V 1872

Protokoll fördt hos högl. ridderskapet och adeln

Herr *Snellman*: Vid hvarje frågas afgörande är det skäl att taga billigheten till råds och icke betrakta en sak ensidigt ur en synpunkt. Jag vet icke om någon kan betvifla det att jag önskar, att tidningarne må belastas med så få afgifter som möjligt och så litet hinder som möjligt läggas emot deras spridning. Likväl måste det ihågkommas, att en tidning icke är en absolut konstaterad upplysningens spridare blott, utan att en tidning också är en ekonomisk spekulation. Vi se det isynnerhet i andra länder, huru tidningar säljas till värdet af millioner. Redan i vårt land har det gått så långt, att totala afkastningen kan motsvara 100 000 mark. Man begär att en postförvaltare skall hjälpa en sådan ekonomisk spekulation, låt vara att den har de vackraste syften och största gagn för hela landet, man kan icke vägra honom någon ersättning för sitt besvär, då han icke blott har att ombesörja tidningsutdelningen, utan äfven har att emottaga prenumerationen och ombesörja dess aflemnande åt redaktionen; utgifvaren kan ofta vara en olitterär person. Jag skulle således för min del anse det icke vara rätt att fordra för tidningarne fullkomlig frihet ifrån några afgifter till postverket, ej heller att statsverket skulle åhvälfvas betalning för en sådan afgift, äfven om det också nu mångenstädes är fallet hvad som förut varit det allmänna, att en tidningsutgifvare är en fattig magister, som icke har något för sitt besvär; men som sagdt, en del tidningar kunna mycket väl bära en sådan afgift. Ridderskapets och adelns beslut att icke begära ett totalt afskaffande af postförvaltarearvodet anser jag derföre stödja sig fullkomligt på rättvisa och billighet, och då detta beslut, såsom gillande utskottets betänkande, har nedsatt afgiften